

Nr 86

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående den försvarsmedicinska forskningens organisation m. m., i vad propositionen avser försvarsdepartementets verksamhetsområde, jämte i ämnet väckta motioner.

(1:a avd.)

I propositionen nr 1 har Kungl. Maj:t (bilaga 6, punkten 181) föreslagit riksdagen att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, till Militärmedicinsk forskning för budgetåret 1963/64 beräkna ett reservationsanslag av 1 500 000 kr.

Sedermåra har Kungl. Maj:t i propositionen nr 74, under åberopande av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över ecklesiastikärenden för den 15 februari 1963, föreslagit riksdagen att, såvida nu är i fråga, till Försvarsmedicinsk forskning för budgetåret 1963/64 under fjärde huvudtiteln anvisa ett reservationsanslag av 1 200 000 kr.

Vidare har i två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herrar *Holmberg* och *Kaijser* (I: 630) och den andra inom andra kammaren av herr *Cassel* (II: 780), hemställts att riksdagen måtte besluta att anslaget under IV huvudtiteln till försvarsmedicinsk forskning i enlighet med den försvarsmedicinska forskningsutredningens förslag skall utgå med 1,5 milj. kr. samt att den del av kostnaderna som är hänförlig till de nya uppgifter ifrågavarande forskning innebär icke skall inräknas i den för försvaret fastställda kostnadsramen.

Beträffande de skäl motionärerna anfört till stöd för sitt yrkande, hänvisas till motionen II: 780.

På grundval av resultatet av en sakkunnigutredning framlägges i propositionen förslag om en reorganisation av den försvarsmedicinska forskningens ledning och verkställighetsorgan. De av utredningen förordade riktlinjerna godtages i huvudsak. Ledningen föreslås i propositionen skola uppdelas på dels ett inom statens medicinska forskningsråd fungerande organ för försvarsmedicinska uppgifter av grundforskningskaraktär, dels ett under försvarsdepartementet lydande organ för tillämpad försvarsmedicinsk forskning. Enligt propositionen skall i samband med omorganisationen den försvarsmedicinska nämnden inom statens medicinska forskningsråd,

flyg- och navalmedicinska nämnden samt militärmedicinska forskningsberedningen upphöra.

I propositionen förordas vidare, att verksamheten vid nu befintliga enheter under flyg- och navalmedicinska nämnden koncentreras till två forskargrupper, vilka placeras vid karolinska institutet. I samband därmed förordas bl. a., att en laboratur i flygmedicin omvandlas till professur i flygfysiologi.

I propositionen behandlas även statens medicinska forskningsråds förslag till anslagsäskanden för nästa budgetår avseende övrig medicinsk forskning samt förvaltningskostnader.

För budgetåret 1963/64 föreslås anslag under fjärde huvudtiteln till tillämpad försvarsmedicinsk forskning med 1 200 000 kr. och under åttonde huvudtiteln till försvarsmedicinsk grundforskning med 1 135 000 kr., till övrig medicinsk forskning med 7 750 000 kr. och till förvaltningskostnader med 920 000 kr. Förslagen innebär anslagshöjningar, för fjärde huvudtiteln med 600 000 kr. och för åttonde huvudtiteln med 1 941 000 kr.

Enligt försvarsmedicinska forskningsutredningens förslag skall för budgetåret 1963/64 för den här avsedda tillämpade försvarsmedicinska forskningen anvisas ett anslag under fjärde huvudtiteln av 1 500 000 kr. Detta anslag förordas successivt stiga för att budgetåret 1966/67 utgöra 4 000 000 kr.

För egen del föreslår departementschefen att, såsom ovan nämnts, för nästa budgetår för hithörande ändamål anvisas 1 200 000 kr. Medel för kostnaderna vid militärmedicinska undersökningscentralen — vilka utredningen avsett skola inrymmas inom det av utredningen föreslagna beloppet — har redan äskats hos riksdagen under försvarets sjukvårdsstyrelses anslag (1963 års statsverksproposition, bil. 6, s. 34—38). Anslag har numera anvisats av riksdagen. Forskningsanslaget under fjärde huvudtiteln bör i fortsättningen benämnas Försvarsmedicinsk forskning.

Nu ifrågavarande anslag för den tillämpade försvarsmedicinska forskningen torde — även om denna forskning till viss, ehuru mindre del tjänar även andra delar av totalförsvaret än krigsmakten — böra inrymmas inom den försvarskostnadsram för de närmaste fyra budgetåren, varom förslag förelagts årets riksdag. Med hänsyn härtill får utrymmet för att under nämnda tidrymd mera väsentligt öka medelsanvisningen till hithörande ändamål anses vara begränsat. Delegationen bör därför planlägga sitt arbete med utgångspunkt häri. Det bör i första hand ankomma på överbefälhavaren, såsom under Kungl. Maj:t ansvarig för långtidsplaneringen inom krigsmakten, att pröva om den försvarsmedicinska forskningen för kommande budgetår bör få annan andel i utgiftsramen än under budgetåret 1963/64.

Från anslaget torde få bestridas — förutom egentliga forskningskostnader — även delegationens administrationskostnader.

Utskottet tillstyrker i särskilt utlåtande denna dag Kungl. Maj:ts föreliggande proposition i vad den avser riktlinjer för reorganisation av den försvarsmedicinska forskningen samt därav föranledda anslag under åttonde huvudtiteln m. m. Utskottet behandlar i detta utlåtande Kungl. Maj:ts förslag, i vad det avser anslag under fjärde huvudtiteln.

Enligt förslaget skola kostnaderna för den tillämpade försvarsmedicinska forskningen bestridas av anslag under fjärde huvudtiteln. Den försvarsmedicinska forskningsutredningen har härvid räknat med ett anslag av 1,5 milj. kr. för nästa budgetår. Anslaget förutsättes successivt stiga för att budgetåret 1966/67 utgöra 4 milj. kr. Departementschefen föreslår att för nästa budgetår anvisas 1,2 milj. kr. Det må erinras om att medel för kostnaderna för militärmedicinska undersökningscentralen, ca 0,15 milj. kr. — vilka kostnader utredningen avsett skola inrymmas inom det av utredningen föreslagna beloppet — redan anvisats av årets riksdag. Utskottet anser sig böra tillstyrka den sålunda äskade medelsanvisningen och avstyrker alltså det i de föreliggande motionerna gjorda yrkandet om en höjning av medelsanvisningen till 1,5 milj. kr. I detta belopp är alltså icke frånräknat förenämnda redan anvisade medelsbelopp av 0,15 milj. kr.

Såsom i motionerna framhållits hade den försvarsmedicinska forskningsutredningen icke redovisat resultatet av sitt arbete, då utredningarna rörande ÖB 62 utfördes, varför några medel för en utbyggd försvarsmedicinsk forskning icke inräknats i överbefälhavarens kostnadsförslag liksom ej heller i försvarskommitténs beräkningar.

Utgifterna för den utbyggda försvarsmedicinska forskningen ha i och för sig sådan karaktär, att de torde böra ingå i den för försvaret föreslagna kostnadsramen. Såsom i det föregående nämnts har emellertid vid bestämmandet av nämnda ram hänsyn icke tagits till dessa utgifter. Då emellertid det belopp, som härför äskats för nästa budgetår, är av mindre omfattning och då det — såsom departementschefen uttalat — får ankomma på överbefälhavaren att pröva om den försvarsmedicinska forskningen för kommande budgetår bör få annan del i utgiftsramen än under budgetåret 1963/64, har utskottet funnit sig böra godtaga departementschefens förslag att inräkna ifrågavarande merkostnader i ramen. Utskottet vill emellertid erinra om att då, vid utgången av den nu träffade försvarsöverenskommelsen, nya kostnadsramar skola fastställas hänsyn givetvis måste tagas till samtliga de uppgifter, som anses skola ankomma på krigsmakten, däribland även den enligt förutsättningarna då väsentligt utbyggda försvarsmedicinska forskningen.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag, såvitt nu är i fråga, samt med avslag å motionerna I: 630 och II: 780, till *Försvarsmedicinsk forskning* för budgetåret 1963/

64 å driftbudgeten under fjärde huvudtiteln anvisa ett reservationsanslag av 1 200 000 kr.

Stockholm den 3 maj 1963

På statsutskottets vägnar:

ERNST V. STAXÄNG

Vid föreståndendes ärendes slutbehandling inom utskottet har närvarit

från första kammaren: herrar Näsström, Gillström, fröken Andersson, herrar Einar Persson, Birger Andersson, Ivar Johansson, Bergman, Virgin, Fritz Persson, Rikard Svensson, Bengtson, Per Jacobsson, Edström, Herbert Larsson och Per-Olof Hanson; samt

från andra kammaren: herrar Staxäng, Petterson i Degerfors, Gustafsson i Stockholm, Ståhl, Karlsson i Olofström, Blidfors, Almgren, fröken Elmén, herrar Eliasson i Sundborn, Mellqvist, fru Lewén-Eliasson, herrar Svensson i Ljungskile, Fagerlund, Bohman och Gustafsson i Kårby.

Reservation

av herr *Virgin*.